

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Referuntur sententiæ, & vera eligitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

est ab intellectu adæquate ut eliciente; à voluntate autem solum remotè, originaliter, & antecedenter.

72 Dices: Esse volitivum ita est proprium voluntatis, ut nullo modo intellectui communicari possit: Ergo etiam esse motivum quoad exercitium.

Sed nego Consequentiam & partem. Ratio dilectum est, quia ratio volitiva est substantia actus voluntatis; efficacia autem motiva, non est substantia, sed modus ejus: unde sicut libertas pateris voluntati tribuitur ut primo principio, actui tamen intellectus ex subordinatione ad voluntatem communicatur, quia illa est quidem motus illius; ita ob eandem rationem intellectus efficacia motiva communicari potest, licet ratio volitiva illi communicari nequeat.

73 Obijciens quartò contra ultimam conclusionem. D. Thomas 2.2. quæst. 49. art. 6. ad 3. ait: *In rebus ordinatis ad finem, quæ includitur in ratione providentiæ, importatur reclusio consilij, & iudicij, & pateris.* Ergo juxta D. Thomam, providentia & consequenter prædestinatio, non consistit adæquate in imperio, sed etiam in consilio & iudicio regulante electionem.

74 Respondeo reclusio consilij & iudicij importari in ordinatione, in qua providentia consistit, non constitutivè & formaliter, sed virtualiter & præsuppositivè: tum quia sine illis reclusio imperij subsistere nequit: tum etiam quia in actibus animæ ordinatis, præcedens clauditur virtualiter in sequenti. Unde ut docet D. Thomas quæst. 5. de verit. art. 1. ad finem corporis, *In prudentia quodammodo includitur, & voluntas quæ est de fine, & cognitio finis*: quia scilicet uterque actus ad illam supponitur.

75 Obijciens ultimò contra eandem conclusionem. Prædestinatio est causa suorum effectuum: Sed imperium subsequens electionem, non est causa effectuum prædestinationis: nam in vi decreti seu electionis efficacia Dei, illi constituuntur futuri: Ergo in imperio electionem subsequente prædestinatio non consistit.

76 Confirmatur primò: Si per impossibile posita electione efficaci non sequeretur imperium, homines essent prædestinati, quia ex vi electionis inæstimabiliter gloriam consequerentur: Ergo antecedenter ad illud salvatur prædestinationis essentia.

77 Confirmatur secundò: Illud imperium cum supponat decretum efficaciae divinæ voluntatis, eiq; innaturatur, non est scientia simplicis intelligentiæ, sed visio eorum quæ ad finem prædestinationis conducunt: At scientia visionis suum objectum non causat, sed causatum supponit: Ergo imperium subsequens electionem, non causat prædestinationis effectus, ac proinde in illo prædestinatio non consistit.

78 Ad objectionem, concessa Majori, nego Minorem. Ad cujus probationem distinguo Antecedens: Constituitur futuri, inchoativè, & in ordine intentionis, concedo Antecedens. Complete, & in ordine tam intentionis quam executionis, nego Antecedens & Consequentiam. Sicut enim in sententia Suaris, & aliorum qui admittunt in Deo potentiam executivam, ab intellectu & voluntate virtualiter distinctam, ex hoc quod electio divinæ voluntatis sit efficax, non sequitur ex vi illius rem electam constitui complete futuram, ita ut necessarius non sit concursus potentia exequentis, quæ est posterior ipsa

A eò quod solum in suo ordine illam futuram constituat; ita nec in nostra sententia sequitur, necessarium non esse concursum imperij divini, sed solum colligitur illud cum efficaci electione esse infallibiliter connexum.

79 Ex quo patet solutio ad primam confirmationem: Dato enim illo impossibili, solum inchoativè homines essent prædestinati, non verò formaliter; nec in illo casu gloriam consequerentur, sed solum esset gloria inchoativè futura, non tamen completè, nec executioni foret mandanda: quia ad executionem & productionem rerum non sufficit electio, seu decretum intentionis, sed præterea requiritur usus activus, seu decretum executionis, & consequenter imperium illud dirigens, ut constat ex dictis articulo præcedenti.

80 Ad secundam, concessa Majori, distinguo Minorem. Scientia visionis suum objectum non causat, sed causatum supponit: quando est purè speculativa, concedo Minorem. Si sit eminèter speculativa & practica, nego Minorem & Consequentiam. Vel secundò distinguo eandem Minorem: Scientia visionis suum objectum non causat, reduplicativè ut visionis est, transeat. Ut est practica, & approbationis, nego. Utraque solutio latè fuit exposita in Tractatu de scientia Dei.

Disp. 3.
art. 2.
c. 3.

ARTICULUS IV.

C An prædestinatio sit pars subiectiva vel objectiva divinæ providentiæ?

S. I.

Referuntur sententia, & vera eligitur.

81 Communis consensus Theologorum est prædestinationem esse partem providentiæ. Ita D. Thomas in 1. dist. 40. quæst. 1. art. 2. & qu. 6. de veritate ar. 1. Quare tota difficultas est in explicando quomodo sit pars, & an comparetur ad illam tanquam pars subiectiva, id est ut inferius essentialè ad superius, ita quòd providentia ut sic dividatur in quatuor vel quinque attributa virtualiter distincta: scilicet in providentiam naturalem, supernaturalem generalè, prædestinationem, reprobationem & providentiam ordinis hypostatici; eò ferè modo quo virtus moralis in Deo dividitur in misericordiam, justitiam, liberalitatem, &c. tanquam in diversa attributa, virtualiter inter se distincta. Vel solum sit pars objectiva illius, ita ut una & eadem providentia virtualiter indistincta attingat illos tres ordines, naturæ, gratiæ & unionis hypostaticæ, & solum ratione diversorum objectorum materialium ad quæ se extendit, diversa nomina sortiatur. Sicut scientia licet sit unicum attributum virtualiter indistinctum, dividitur tamè in scientiam simplicis intelligentiæ & visionis, approbationis & improbationis, &c. per ordinem ad diversa objecta materialia ad quæ terminatur, ut in Tractatu de scientia Dei declaravimus.

Disp. 1.
art. 3.
82

Prima ergo sententia docet prædestinationem ab aliis providentiæ partibus distingui attributivè, sicut distinguuntur intellectus & voluntas, vel scientia & amor, & cõsequenter comparari ad providentiam ut sic, tanquam partem subiectivam illius. Pro hac sententia refertur Soto super Epistolam ad Roman. cap. 9. Illam insinuat Molina quæst. præcedenti art. 2. disp. 2. & proba-

B 3

ba

babilem reputat Suarez libro 1. de prædestinatione cap. 15. eamque expresse docet Herice disp. 22. cap. 7. Hanc etiam docuisse S. Thomam locis supra citatis asserunt Vasquez disp. 87. ca. 5. & Alarcon Tractatu 4. disp. 1. cap. 5. num. 10. Sed falluntur, nam in his locis illam ne leviter quidem insinuat S. Doctor, sed solum dicit prædestinationem esse partem divina providentia: quomodo autem sit pars, ibidem non explicat, sed solum art. 1. hujus quæst. ubi ait: *Prædestinatio quantum ad obiecta, est quedam pars providentia.*

Unde
83) Secunda, & vera sententia, quæ in Schola Thomistarum communis est, asserit providentiam Dei esse unicam attributum, virtualiter indistinctum, & dividi in providentiam naturalem, supernaturalem generalem, prædestinationem, reprobationem & providentiam ordinis hypostatici, tanquam in diversas partes objectivas, & per ordinem ad diversa connotata materialia. Ita Cajetanus, Bannez, Nazarius, & alii, quos referunt & sequuntur Salmanticenses, cum quibus

Tract. 5.
disp. 5.
dub. 3.

Dico primò: Providentiam Dei esse unicam, simplicissimam, & virtualiter indistinctam, subindeque prædestinationem non esse partem subiectivam illius, nec ad illam comparari ut inferius essentiale ad superius univocum vel analogum.

84) Probatum conclusio ratione fundamentali. Unitas aut diversitas providentia desumitur ex fine ultimo intento ab ipso provisoro, & non ex finibus particularibus rerum provisarum: Sed tantum est unus finis intentus à Deo in providentia omnium rerum: Ergò tantum est una providentia. Major patet, tum ex D. Thoma 2. 2. quæst. 50. distinguente providentiam regalem, militarem, & æconomicam, ex diversis finibus provisoris, & non ex finibus intermediis & particularibus rerum provisarum. Tum etiam, quia providentia regalis & monarchica apud homines est unica in specie atoma, quia respicit omnia sub ratione unius finis universalissimi, qui est bonum totius regni. Adde, quòd si unitas aut diversitas providentia, ex finibus particularibus rerum provisarum desumeretur, tot essent providentia specie distincta, quot sunt fines particulares rerum, distincti secundum speciem; & alia esset providentia secundum speciem pro animalibus, alia pro cælis, alia pro hominibus quod nullus unquam dixit. Minor autem probatur: Finis Dei ultimus in productione, conservatione, vel mutatione omnium rerum, est communicatio suæ bonitatis, & manifestatio suæ gloriæ: juxta illud Pauli 1. ad Corinth. 3. *Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei.* Quo loco intendit Apostolus, quòd omnia creata & creanda in mundo, sunt propter electos, electi propter Christum, & ultimatè omnia propter gloriam Dei: Sed iste finis, ut patet, est unicus. Ergò est unicus finis in providentia omnium rerum à Deo ultimatè intentus.

85) Confirmatur primò: Etsi effectus per omnipotentiam producti sint plures, omnipotentia tamen est una, absque virtuali discrimine, prout ad omnes extenditur; quia omnes conveniunt in ratione communi creabilis, quæ est objectum qua si formale omnipotentia Dei. Similiter quamvis plura sciuntur à Deo, scientia Dei est una, ex eo quòd omnia sub eadem ratione scibilis adveniunt, scilicet essentia divina, quæ est Deo ra-

tio objectiva sciendi creaturas. Item quamvis factibilia per divinam artem sint plura, quia tamen omnia sub ratione factibilis conveniunt, ratio art. non multiplicatur virtualiter in Deo. Deniq; lex æterna una est, virtuales distinctionem excludens, ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 95. art. 1. quia licet plura sint quæ jubet & prohibet, omnia tamen ordinantur ad bonum commune, ad quod lex dirigit per modum regulæ. Ergo pariter, quamvis plura provideantur à Deo, quia tamen omnia adunantur in ordine ad finem communem (ostensionem scilicet bonitatis Dei, & divina gloriæ manifestationem) providentia Dei una erit, absq; virtuali discrimine.

Quod potest magis declarari & confirmari. Sicut lex æterna dirigit per modum regulantis, ita providentia per modum ordinantis: At licet regulata per legem æternam diversa sint, & fines particulares inter se differant, quia tamen omnia adunantur in ordine ad bonum universale, cadunt sub eadem lege virtualiter indivisibile. Ergo quamvis ordinata ad finem providentia, inter se distinguantur, & particulares fines diversos inspiciant, quia tamen omnia adunantur in ordine ad finem universalissimi provisoris, providentia erit una.

Confirmatur ampliùs: Licet idea multiplicentur in Deo, quia significantur ut objectum intellectus, sive ut id quod à Deo intelligitur, ars tamen & scientia non multiplicatur, quia significantur ut id quo Deus intelligit, ut docet D. Thomas supra quæst. 15. art. 2. ad 2. At providentia significatur non per modum objectum intellectus, sed ut id quo Deus practice intelligit & ordinat de agendis in finem: Ergo est una, nec formaliter, sed etiam virtualiter.

Dico secundò: Prædestinationem esse partem objectivam providentia divina.

Probatum breviter: Ideo Tractatus de celo verbi gratia, est pars objectiva Philosophia naturalis, quia cum ejus objectum sit ens mobile in sua latitudine, Tractatus de celo agit de quadam mobili in particulari, sub ente mobili in hoc contento particulariter: Sed divina providentia ad omnia providenda se extendit, secundum ordinem quem dicunt ad finem, ostensionem scilicet attributorum Dei; prædestinatio vero solum erga media efficaciter ad gloriam conducentia versatur, quæ sub ratione medii ordinabilis ad finem illum universalissimum, ut partes continentur: Ergo est pars objectiva divina Providentia.

§. 1. III.

Solvuntur obiectiones.

Objicies primò: In Deo sunt plures species relationum realium, scilicet paternitas, filiacio & spiratio. Plures species virtutum moralium: nempe misericordia, justitia, liberalitas, mansuetudo, &c. Plures idea specie diversa, ut colligitur ex D. Thoma supra quæst. 15. art. 2. Quidam ergo etiam poterunt in illo admitti plures providentia virtualiter inter se distinctæ.

Confirmatur primò: Virtutes morales non desumunt suam entitatem & specificationem à fine ultimo ad quem ab operante ordinantur, sed à fine proximo quem immediate respiciunt, ut docent Theologi in Tractatu de virtutibus: Ergo licet providentia finem ultimum provisoris re-